Recordant un marí

per Agustí Martín i Sabater.

JAUME GELPÍ i VERDAGUER l'any 1944

Vaig conèixer Don Jaume just finalitzada la nostra guerra civil. Aleshores comandava el vaixell-correu "Ciudad de Mahón", que llavors cobria la línia Barcelona-Palma de Mallorca, un navili de mitjà port, de bon caminar i mariner.

Va ser la primera vegada que vaig trepitjar la coberta d'una nau i em va impressionar moltíssim. Però allò que més em va captivar va ser el seu capità, Don Jaume Gelpí i Verdaguer, per la seva simpatia i senzillesa.

Aquest veterà capità nascut a la nostra vila l'any 1878, era de rància família marinera i vilassarenca pels quatre costats. El seu avi, Don Jaume Gelpí i Mas, conegut pel "Noi Mas", era armador i capità dels bergantins "Prestigio" i "Chanito", aquest darrer construït a les drassanes de la nostra platja a mitjan segle passat i desballestat a Eivissa a les darreries del mateix segle, concretament l'any 1900. Cinquanta anys de vida per a un veler és la millor garantia per acreditar el seu constructor i els homes de mar que successivament varen estar al seu comandament.

Molt jovenet i a bord d'aquesta darrera nau va realitzar les pràctiques de pilot i de capità, títol que va obtenir als dinou anys, sempre navegant en la línia d'Amèrica coneguda vulgarment per la del "tasajo", o sigui Barcelona - Torrevieja o Càdis - Río de la Plata - Cuba - Estats Units - Barcelona o Marsella.

Va ingressar de pilot a "Vapores Tintoré", que més tard i en unió d'altres empreses formaria l'actual "Compañía Trasmediterránea".

Va comandar el seu primer navili l'any 1907 i agafà ja el càrrec efectiu el 1913.

Fou condecorat dues vegades amb la Gran Creu del Mèrit Naval (de primera i de segona classe) el 1909 a Alhucemas i el 1929 a rel d'unes maniobres navals.

Segons les seves pròpies memòries, de tots els vaixells en què va navegar, del que guardava més feliç record i afecte era el vapor "Atlante", el qual va comandar deu anys en diferents etapes.

Després va tenir ocasió de capitanejar tota una flota: "Teide", "Capitán Segarra', "J. J. Sister", "Infanta Cristina", "Domine", "Ciudad de Sevilla", etc.

L'"Infanta Cristina", després rebatejat "Ciudad de Cádiz", navili construït a Monfalcone (Itàlia), de gran elegància i amb quinze nusos de marxa, que per aquella època era una molt estimable velocitat, va ésser estrenat per ell el 1929 i va tenir l'honor de tenir-hi allotjat, arrel d'unes maniobres navals, S.M. Alfons XIII durant nou dies. Malauradament l'existència d'aquest vaixell va ser molt efímera, ja que naufragà víctima de la nostra guerra.

El 18 de juliol del 1936 el va sorprendre a bord de la motonau "Domine" en viatge de Barcelona a Canàries, quasi abocant l'estret de Gibraltar. Després de diverses vicissituds i gràcies al seu caràcter liberal va poder aconseguir el seu port de destí: Las Palmas de Gran Canaria.

El 1940, de capità en el correu "Ciudad de Sevilla" inaugurà la nova línia Mediterrània - Brasil - Plata, en la que realitzà quatre viatges rodons a Buenos Aires i escales. En la darrera d'aquestes travessies, en plena conflagració mundial i degut al seu recte procedir fou víctima d'un absurd malentès amb referència a una seria i raonable decisió per ell presa.

Les seves darreres singladures foren efectuades en les rutes Terra Ferma - Balears.

En jubilar-se, gairebé septuagenari, es va dedicar més que mai a la seva gran afició literària, que junt amb l'amor que sempre va professar als seus i al seu poble, foren els estímuls que fins al seu darrer dia li van proporcionar el merescut repòs i felicitat.

Ens va deixar fa dinou anys en el seu Vilassar nadiu. L'enterrament va ser senzill tal com a ell li hagués agradat. Em va entristir tanmateix que en aquest seu darrer viatge l'acomiadàrem pocs.

Desitjaria que aquest concís resum de cinquanta-cinc anys sobre la mar d'un capità vilassarenc li sigui ofert com un petit i merescut homenatge.